

**Stanowisko Polskiego Towarzystwa Onkologicznego i Polskiego Towarzystwa Onkologii
Klinicznej dotyczące wykonywania badań markerów nowotworowych
w populacji osób zdrowych**

Badania naukowe oraz wytyczne polskich oraz międzynarodowych towarzystw onkologicznych, takich jak Polskie Towarzystwo Onkologiczne (PTO), Polskie Towarzystwo Onkologii Klinicznej (PTOK), Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) czy Amerykańskie Towarzystwo Onkologiczne (ASCO) nie rekomendują wykonywania markerów nowotworowych w populacji osób zdrowych. Wynika to z faktu, że:

- Markery nowotworowe mają ograniczoną czułość i specyficzność u osób bez objawów klinicznych.
- Wczesne stadium wielu nowotworów może nie prowadzić do wzrostu poziomu markerów.
- Wyniki fałszywie dodatnie mogą prowadzić do wielu niepotrzebnych badań dodatkowych, narażając pacjentów na stres, obciążenie finansowe oraz potencjalnie inwazyjne procedury diagnostyczne, które mogą narazić zdrowie zdrowej osoby.
- Z kolei wyniki fałszywie ujemne mogą dawać fałszywe poczucie bezpieczeństwa, co może opóźniać diagnostykę w przypadku rzeczywistego wystąpienia objawów.
- Rutynowe badania markerów nowotworowych nie mają udowodnionej skuteczności w zmniejszeniu śmiertelności związanej z nowotworami w populacji ogólnej.

W przypadku podejrzenia nowotworu lub w ramach opieki nad pacjentami obciążonymi wysokim ryzykiem zachorowania na nowotwory decyzja o wykonaniu markerów nowotworowych powinna być podejmowana indywidualnie, w oparciu o szczegółową konsultację z lekarzem prowadzącym. Interpretacja wyników musi uwzględniać pełny obraz kliniczny pacjenta oraz wyniki innych badań diagnostycznych.

Podkreślamy, że badania markerów nowotworowych nie powinny być traktowane jako narzędzie profilaktyki w populacji osób zdrowych, stanowią natomiast niepotrzebne

obciążenie finansowe pacjenta oraz systemu. Właściwym podejściem do profilaktyki jest regularne wykonywanie badań przesiewowych rekomendowanych dla poszczególnych grup wiekowych i ryzyka, zgodnie z zaleceniami ekspertów, czyli, m.in.: mammografii, cytologii i kolonoskopii.